સુપ્રભાતમ્

સુરેશ પ્રા. ભટ્ટ

ફોન : ૨૩૨૨૬૨૫૧

લટકી ફાંસી, મત-બેન્ક તૂટી પડવાની બીકે!
પંપાળે ગુનાઇતો બેન્ક ખૂટી પડવાની બીકે!
ભંડો ફૂટી પડવાની બીકે અટકે 'વિશ્વરૂપમ્' -
સહે સીમા આતંક, બેન્ક છૂટી પડવાની બીકે!
(મતબેન્ક નું રાજકારણ)

હાઇકુ

ત્રાસી છે પ્રજા,
માઇક - બાઇકથી,
લૂંટે ને ઝૂંટે..

બનાવે પાણી!
એ દિલ્હી સુધી પણ -
ઘર તરસ્યું!

ચિંતન

વરં વનં વ્યાઘ્ર ગજેન્દ્ર સેવિતં, દ્રુમાલયં પત્રફલામ્બુ ભોજનમ્ ।
તૃણેષુ શય્યા શતજીર્ણ વલ્કલં ન બંધુમધ્યે ધનહીન જીવનમ્ ॥

ગમે તેવું કપરૂં-કઠિન-જીવન જીવવું પડે પણ સગાંઓ વચ્ચે 'બિચારો-બાપડો' થઇ નિર્ધનતામાં રહેવું જોઇએ નહીં :

'મનુષ્યને ભલે સિંહ-વાઘ જેવાં હિંસક પ્રાણીઓથી ભરપુર જંગલમાં નિવાસ કરવો પડે, કોઇ પણ ઝાડ પર માંચડો બનાવી ઘર બનાવી રહેવું પડે, વૃક્ષોનાં પાંદડાં ખાઇ પેટ ભરવું પડે, અને માત્ર પાણી પી જીવન-નિર્વાહ કરવો પડે, ઘાસની પથારીમાં સુવું પડે, ઝાડની છાલનાં વસ્ત્રો બનાવી પહેરવાં પડે પરંતુ પોતાના નિકટના સગાં-સંબંધીમાં ધન રહિત પૈસા વગરનો નિર્ધન અને દરિદ્રતાને કારણે 'બિચારા' 'બાપડો' થઇને તો ન જ જીવવું.'

નિર્ધનતા એક પ્રકારનો અભિશાપ છે, ગરીબીને કારણે સમાજમાં ઘણું સહન કરવું પડે છે, કોઇ આમંત્રણ-નિમંત્રણમાં અવગણના કરે, કોઇ આમંત્રણ આપે તો યોગ્ય માન-સન્માન ન આપે, તુચ્છકારની દૃષ્ટિથી જૂએ કે વાત-વાતમાં અપમાનજનક શબ્દો દ્વારા આઘાત આપે આવાં-આવાં અપમાનો પરિવારનાં નિર્ધનતાને કારણે ભોગવવાં પડે છે.

આથી જ આ શ્લોકમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે - ખૂબ જ કઠિન-કપરૂં-કષ્ટમય જીવન જીવી લેવું પણ સગાવ્હાલાં વચ્ચે 'ગરીબ' થઇ ન રહેવું.

સુવિચાર

- શત્રુ હંમેશાં પાંચ કારણથી થાય છે, સ્ત્રી, ઘર, જમીન, કઠોરવાણી, જાતિગત દ્વેષ અને અપરાધ - **વેદવ્યાસ**
- મોટે ભાગે આપણો શત્રુ આપણું જ સર્જન હોય છે - **સંત તુલસી**
- હરીફ અને શત્રુમાં મોટો તફાવત છે હરીફમાં હૃદયથી દ્વેષ નથી હોતો - **જૈનેન્દ્ર કુમાર**
- બુધ્ધિમાન શત્રુ સારો પણ મૂર્ખ મિત્ર નકામો - **મહાભારત**
- દુષ્ટ અને દુર્જનોથી શત્રુતા ન રાખવી, પ્રેમ પણ ન રાખવો તેમની સાથે ઉદાસીન રહેવું - **તુકારામ**
- કોઇ માણસ તમારો શત્રુ નથી કોઇ માણસ તમારો મિત્ર નથી, તમારા જ વર્તનનો એ પ્રતિભાવ છે - **એસ. ભટ્ટાચાર્ય**
- કોઇ શત્રુ નાનો નથી હોતો - **બેન્જામીન ફ્રેંકલીન**

બોધ કથા

આજકાલના સાધુ-સંત-મહાત્માઓને ત્યાગ-તપ વચ્ચે ખાઇ જેટલું ઊંડું-પહોળું અંતર પડી ગયું છે. મહેલો જેવા આશ્રમમાં રહે છે. એરકન્ડીશન કારમાં ફરે છે. રસોડા-ગૌશાળા-નિશાળ-હોસ્પીટલોના વહીવટનો 'સંસાર' ચલાવે છે આમાં ત્યાગ કયાં છે?

એક કોલેજનો યુવાન બધા સંતની પાસે જતો દર્શન કરે અને પછી પૂછે 'સાધુની વ્યાખ્યા શું છે?' સાધુ-મહાત્માઓ પોતપોતાના સ્તર અને વિચાર મુજબ જવાબ આપતા પણ યુવાનને સંતોષ થયો નહીં. એકવાર એ રામકૃષ્ણ પરમહંસને મળવા ગયો, એક અનુયાયીએ યુવાનની કુટેવ માટે પરમહંસને કાન ફૂંકી દીધો.

યુવાને થોડીવાર આડી-અવડી વાત કરીને પછી પેલો પ્રશ્ન પૂછ્યો, 'સાચા સાધુની વ્યાખ્યા શું છે?' રામકૃષ્ણ દેવે, એને જ સામો પ્રશ્ન કર્યો, પહેલાં તમારે મતે સાચાં સાધુ કેવા હોય એની વ્યાખ્યા મને કહો, પછી હું મારો વિચાર જણાવું!

યુવાને મનમાં નક્કી કરેલી વ્યાખ્યા કહી : 'રોટી મળે તો ખાઇ લેવી ન મળે તો અફસોસ ન કરવો.'

રામકૃષ્ણ ખડખડાટ હસી પડ્યા, એ કહે આતો તમે કૂતરાના સ્વભાવની વ્યાખ્યા કરી. સાચો સાધુ તો રોટી મળો તો પણ વહેંચીને, બચે તો જ ખાય, અને જે દિવસે ન મળે તે દિવસે ઇશ્વરનો અપવાસ રખાવવા માટે આભાર માને!

યુવાન શરમિંદો થઇ, વંદન કરી ચાલ્યો ગયો.

અતીતનાં આયનામાં આપણે આવતીકાલ નીરખવાની છે, વિશ્વ આખું વૃંદાવન બને તેમાં જ મનુષ્યત્વનું ગૌરવ છે

સારે જહાં સે અચ્છા, અપના દિલ હમારા

કોફી હાઉસ

- ઉત્સવ પરમાર

આઘાત - પ્રતિ આઘાત - વિરોધાભાસ - સત્યાભાસ - જવાબ વિનાના સવાલો - સવાલ વિનાના જવાબો - ઉત્તરથી દક્ષિણ - પૂર્વથી પશ્ચિમ - સડકથી સંસદ - તગારાઓથી તાજમહેલ સુધી - ઇન્ડિયા, ઘેટ ઇઝ ભારત ધડકી રહ્યું છે. જાન્યુઆરી મહિનાનો અંતિમ સપ્તાહ વર્ષોથી કોલમિસ્ટો, કલમિસ્ટો, અખબારો અને મીડિયાને પ્રિય રહ્યો છે - ૨૬મી જાન્યુઆરી અને ૩૦મી જાન્યુઆરી ભારતીય ઇતિહાસમાં મહત્ત્વપૂર્ણ સીમાસ્તંભ છે. ગીત, સંગીત, શબ્દ, ડોક્યુમેન્ટ્રીનાં કોકટેલમાં પેટ્રીયાટીક ફ્લેવર સતત છલકવા લાગે છે. અચાનક જ ઐતિહાસિકતા જાગી ઊઠે છે. કેમેરાનાં લેન્સ સંવેદનશીલ બની ઊઠે છે. કોલમોનાં ત્રિરંગી વરસાદમાં વાચકો પલળી જાય છે. દેશભક્તિને સ્વ-નિષ્ઠાથી પ્રતિષ્ઠા સુધીનાં આયામમાં પરીક્ષિત કરવામાં આવે છે... આ રાષ્ટ્રપ્રેમનાં માપદંડ શું હોઇ શકે? શું તમે જન ગણ મન કે વંદે માતરમ્ સંપૂર્ણ ગાઇ ન શકો એટલે તમે રાષ્ટ્રપ્રેમી નથી? કોઇ નેતાની જયંતિ કે મૃત્યુ તારીખ યાદ નથી એટલે તમે રાષ્ટ્રપ્રેમી નથી? શું રાષ્ટ્રપ્રેમ એટલે માત્ર કોન્સ્ટીસ્યુશનલ પ્રોટોકોલ ને અનુસરવા કે તેથીય વિશેષ? શું પાકિસ્તાન કે ચીન કે ગમે તે રાષ્ટ્ર વિશે ઉત્તેજિત ભાષામાં વાત કરવાથી રાષ્ટ્રપ્રેમ સાબિત થાય છે? તમારી પાસે રાષ્ટ્રપ્રેમનું કયું થર્મોમીટર છે?

સંભવત્ઃ અને કદાચ અંતતઃ રાષ્ટ્ર એ વ્યક્તિની ચેતનાનો જ એક બૃહદ વિસ્તાર છે - એક્સટેન્શન ઓફ હીઝ માઇન્ડ રાષ્ટ્ર એક સામૂહિક ચેતના છે

સંભવત્ઃ અને કદાચ અંતતઃ રાષ્ટ્ર એ વ્યક્તિની ચેતનાનો જ એક બૃહદ વિસ્તાર છે - એક્સટેન્શન ઓફ હીઝ માઇન્ડ. રાષ્ટ્ર એક સામૂહિક ચેતના છે - નેશન ઇઝ અ કલેક્ટીવ કોન્શસનેસ. તટસ્થ રીતે વિચારીએ તો ભારત કે ચીન કે ઇથોપિયા કે અર્જેન્ટિના કે મેક્સિકો એ વિશાલતમ બ્રહ્માંડનાં એક નાના ગ્રહ પર વસતી કરોડો પ્રજાતિઓમાંથી એક હોમો સેપિયન્સ એટલે કે માણસનાં મનની "કલ્પિત" રેખાઓ છે. અસલમાં માણસનાં મને કરેલાં તમામ "વિભાજન" ખરેખર તો "વર્ગીકરણ" છે - સ્થળો, વિષયો, વસ્તુઓ વગેરેની જટિલતા દૂર કરવા માટેનો રસ્તો! ઘરનું ઉદાહરણ લઇ શકાય. તમે જયારે ઘરમાં વસ્તુઓ ગોઠવો છો ત્યારે કઇ પ્રક્રિયા અપનાવો છો? એક કબાટમાં કપડાં, એક કબાટમાં પુસ્તકો, વાસણો તેનાં સ્ટેન્ડમાં, મસાલાઓ તેની જગ્યાએ... તમે ચીજવસ્તુઓને લગભગ સમાન લક્ષણ અને ઉપયોગિતાનાં આધારો પર વર્ગીકૃત કરો છો - જે ફક્ત એક પ્રકારની સરળતા ખાતર છે. કલ્પના કરો કે વર્ષો સુધી તમે ઘર છોડ્યા બાદ પાછા પોતાના ઘરે આવો છો ને જુઓ છો કે એક કબાટમાં કપડાં બીજા કબાટમાં પુસતકો સાથે લડી રહ્યાં છે. વાસણો અને મસાલા વચ્ચે ઝઘડા ચાલે છે, ઉપરાંત શર્ટ અને પેન્ટ ઝઘડી રહ્યાં છે. હિન્દીનાં પુસ્તકો ગુજરાતી કે અંગ્રેજી પુસ્તકો સાથે ઝઘડી રહ્યાં છે. હળદર અને મરચાં વચ્ચે પણ ટકરાવ થઇ રહ્યો છે... અને કેવું લાગે ને? તમે જે "વર્ગીકરણ" (કલાસિફિકેશન) સરળતા ખાતર કરીને ગયા હતા, તેને આ નિર્જીવ વસ્તુઓ (એમ માનો ને તમે "ગોઠવેલી" એક નાની દુનિયા) એ "વિભાજન" (ડિવીઝન) માની લીધું લાગે છે ને હાસ્યાસ્પદ!! તો બરખોદ્દાર, આપણે પણ આવી જ એક "હ્યુમન કોમેડી"નો હિસ્સો છીએ. ભારતીય કે પાકિસ્તાની કે અમેરિકન એ :માણસની જીયો - પોલિટીકલ અને કલ્ચરલ અર્થાત્ ભૂ-રાજનૈતિક અને સાંસ્કૃતિક ઓળખ માત્ર છે. કોઇ દેશમાં સાડી પહેરાય છે કે આરતી થાય છે કે તિલક કરવામાં આવે છે તેનાથી તે 'મહાન' નથી બની જતો ને કોઇ દેશમાં સ્કર્ટ પહેરાય છે, કેન્ડલ સળગાવાય છે. સૂટ પહેરાયછે તેથી તે ચારિત્ર્યહીન સાબિત નથી થતો. માનવોનો કેટલાંક હજારો વર્ષોનો ઇતિહાસ એ બ્રહ્માંડનાં અબજો વર્ષોનાં પ્રાકૃતિક ઇતિહાસનો એક નાનો ફકરો માત્ર છે. કદાચ બ્રહ્માંડ માટે તે અર્થહીન અથવા સાવ સામાન્ય હોઇ શકે પણ આપણા માટે તો જીવનની યાત્રા છે.

રાષ્ટ્રવાદ ઉગ્રવાદ ન બની જાય તે વિશ્વ મનુષ્યની પવિત્ર ફરજ છે. કરાંચીની ગલીઓમાં ક્રિકેટ રમતાં છોકરાને કલકત્તાની કોઇ સડક પર પુચકા ખાતા, છોકરા સામે શું દુશ્મની? ન્યૂયોર્ક યુનિવર્સિટીનાં પાર્કમાં લેપટોપ પર પ્રોજેક્ટ કરતી છોકરી અને હજ્જારો કિ.મી. દૂર કાબુલની વાદીમાં ખાનાબદોશોનાં ટોળાઓમાં ફરતી - શાંતથી જીવન જીવતી છોકરી વચ્ચે દુશ્માનવટ હોઇ શકે ખરી? દુશ્મનાવટ કે શત્રુતા આખરે શું છે? બહુ જ શાંતિથી મંથન કરીએ તો ખ્યાલ આવશે કે તમામ પ્રકારની રાષ્ટ્રીય શત્રુતાઓ રાજનૈતિક છે - દુનિયાનાં લડતા દેશો એ એકબીજાનાં મુખ્યત્વે પોલિટીકલ એનેમી કે રાજકીય શત્રુ છે. આ માત્ર એક માત્ર સિયાસતની એક પરતનો મામલો છે, બાકી તમામ આ રમતમાં પ્યાદાં છે; ક્રિકેટ ટીમનાં બારમાં ખિલાડી છે...!!

ક્રાંતિ-પરિવર્તન કે બદલાવ પરિઘથી કેન્દ્ર સુધી નહીં આવે, પણ કેન્દ્રથી પરીઘ સુધી વિસ્તરણ પામશે, સૂરજની જેમ ફૂલની જેમ સ્વયં સ્ફૂર્ત... અતીતનાં આયનામાં આપણે આવતીકાલ નીરખવાની છે - વિશ્વ આખું વૃંદાવન બને તેમાં જ મનુષ્યત્વનું ગૌરવ છે. વિકાસની ચરમસીમા રૂપ પ્રક્રિયા છે... અતીત અને ભવિષ્ય વચ્ચે... ગઇકાલ અને આવતીકાલ વચ્ચે... સારે જહાં એ અચ્છા અપના દિલ હમારા...

-ch9723367947@yahoo.com

આજના દિવસનો મહિમા

- ભાનુપ્રસાદ એસ. દવે

૧લી ફેબ્રુઆરી

- પ્રજામાં શિષ્ટ વાંચનનો ફેલાવો થાય એવા હેતુથી પુસ્તકાલય પ્રવૃત્તિનો પ્રારંભ કરનારા શ્રી મોતીભાઇ અમીનની પુણ્યતિથિ.

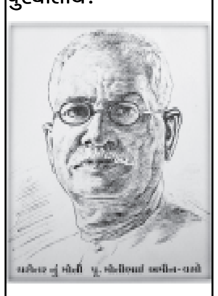

માત્ર બે જ વર્ષમાં વડોદરામાં ૪૦૦ પુસ્તકાલયો શરૂ કર્યા. ગાંધીજીએ એમને 'ચરોતરનું મોતી' કહીને સન્માન્યા હતા.

- ૧૯૦૧ - ભારતમાં ચોથીવાર વસતી ગણતરીની શરૂઆત થઇ.

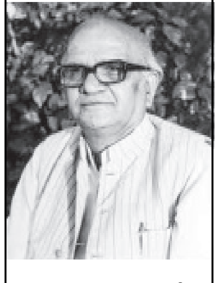

- ૧૯૧૬ - જાણીતા કવિ વેણીભાઇ પુરોહિતનો જન્મ.
- ૧૮૫૪ - આઝાદીના લડવૈયા અબ્બાસઅલી સમસુદ્દીન તૈયબજીનો જન્મ.
- ૧૯૦૧ - અમેરિકન ફિલ્મ અભિનેતા - કલાર્ક ગેબલનું અવસાન.
- તા.૧ થી ૧૪ ફેબ્રુઆરી દરમિયાન 'તેલ સંચય' પખવાડિયું ઉજવાય છે.

જામનગરનો લાખોટા મહેલ કયા તળાવ પર આવેલો છે?

વિષય : ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો

(૧) ભારતના બિસ્માર્ક તરીકે કોણ ઓળખાય છે?
(અ) ગાંધીજી (બ) વિઠ્ઠલભાઇ પટેલ
(ક) સરદાર પટેલ (ડ) મોરારજી પટેલ
(૨) વૃંદાવન ફિલ્મ સ્ટુડિયો કયાં આવેલો છે?
(અ) રાજપીપળા (બ) હાલોલ (ક) ઉમરગામ (ડ) વડોદરા
(૩) ગુજરાતની એક માત્ર 'વર્લ્ડ હેરિટેઝ સાઇટ' કહી છે?
(અ) સોમનાથ (બ) શામળ (ક) ચાંપાનેર (ડ) પાલીતાણા
(૪) ગુજરાતી આખ્યાનનો પિતા કોણ ગણાય છે?
(અ) પ્રેમાનંદ (બ) શામળ (ક) ભાલણ (ડ) નરસિંહ મહેતા
(૫) અમદાવાદને 'ધૂળિયું શહેર' તરીકે કોણ ઓળખાવ્યું હતું?
(અ) અકબર (બ) હુમાયુ (ક) શાહજહાં (ડ) જહાંગીર
(૬) કયો ડુંગર 'દાદા ગોરખનાથની તપોભૂમિ' તરીકે ઓળખાય છે?
(અ) બરડો (બ) ધીણોધર (ક) ભૂજિયો (ડ) ગિરનાર
(૭) સરદાર સ્વરાજ આશ્રમ કયાં આવેલો છે?
(અ) કરમસદ (બ) ખેડા (ક) સોનગઢ (ડ) બારડોલી
(૮) મીરાદાંતારનું સ્થાનક કયાં આવેલું છે?
(અ) ઉનાવા (બ) ભરૂચ (ક) જૂનાગઢ (ડ) હાજીપુર
(૯) જામનગરનો લાખોટા મહેલ કયા તળાવ પર આવેલો છે?
(અ) તેલિયા (બ) શર્મિષ્ઠા (ક) રણમલ તળાવ (ડ) કર્માબાઇ તળાવ
(૧૦) ગુપ્તયુગ દરમિયાન ગુજરાતમાં કયાં ધર્મનો પ્રચાર થયો હતો?
(અ) બૌધ્ધ (બ) જૈન (ક) શૈવ (ડ) વૈષ્ણવ
(૧૧) પરીક્ષિત મજુમદાર કયા ક્ષેત્ર સાથે સંકળાયેલ છે?
(અ) સાહિત્ય (બ) ચિત્રકલા
(ક) સમાજસેવા (ડ) ઉદ્યોગ
(૧૨) 'જય જય ગરવી ગુજરાત, દીપે અરૂણ પ્રભાત' કોની કૃતિ છે?
(અ) ઉમાશંકર જોશી (બ) નર્મદ
(ક) દયારામ (ડ) નરસિંહ દિવેટીયા
(૧૩) કયું સ્થળ ગાંધીજી સાથે સંકળાયેલ નથી?
(અ) અક્ષરધામ (બ) કોચરબ ગામ (ક) હૃદયકુંજ (ડ) ગુજરાત વિદ્યાપીઠ
(૧૪) ગુજરાતનાં નક્ષત્ર સિક્કા કયા મોગલ બાદશાહે પડાવ્યા હતા?
(અ) જહાંગીર (બ) હુમાયુ (ક) અકબર (ડ) બાબર
(૧૫) ન્યૂયોર્ક સ્થિત ગાંધીજીનું બાવલું બનાવનાર ગુજરાતી શિલ્પી કોણ છે?
(અ) બાલકૃષ્ણ દોશી (બ) કાન્તિભાઇ પટેલ
(ક) સોમાલાલ શાહ (ડ) મહેન્દ્ર પંડ્યા

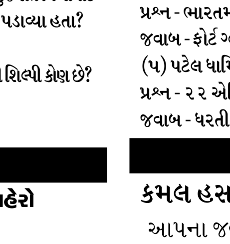

● વિવિધા ●

વિષય :- નદી કિનારે વસેલાં શહેરો

શહેર, દેશ અને નદી

- અમદાવાદ (ભારત) : **સાબરમતી**
- આસ્વાન (ઇજિપ્ત) : **નાઇલ**
- એડિલેડ (ઓસ્ટ્રેલિયા) : **ટોરેન્સ**
- એલેકઝાંન્ડ્રીયા (ઇજિપ્ત) : **નાઇલ**
- ઓટાવા (કેનેડા) : **ઓટાવા**
- આગ્રા (ભારત) : **યમુના**
- ઉજ્જૈન (ભારત) : **ક્ષિપ્રા**
- કરાંચી (પાકિસ્તાન) : **સિંધુ**
- કાબુલ (અફઘાનિસ્તાન) : **કાબુલ**
- કીવ (રશિયા) : **નીપર**
- કાનપુર (ભારત) : **ગંગા**
- કિન્સાસા (ઝાઇર) : **ઝાઇર**
- કેન્ટોન (ચીન) : **સિકયાંગ**
- ગ્લાસગો (સ્કોટલેન્ડ) : **કલાઇડ**
- ગુવાહાટી (ભારત) : **બ્રહ્મપુત્રા**
- ડબ્લિન (આયર્લેન્ડ) : **લિફ્ફી**
- ક્યુબેક (કેનેડા) : **સેન્ટ લોરેન્સ**
- કેરો (ઇજિપ્ત) : **નાઇલ**
- કોલકાત્તા (ભારત) : **હુગલી**
- ખાર્તૂમ (સુદાન) : **નાઇલ**

(વધુ આવતાં અંકે...)

● ગયા સપ્તાહનો સવાલ...?

સવાલ - વજુભાઇ વાળા વિધાનસભાના કેટવામાં અધ્યક્ષ બન્યા? જવાબ - ૧૬માં

● સાચો જવાબ આપનાર પત્રમિત્રો :-

(૧) નટુભાઇ દરજી : પેથાપુર
(૨) ઋજિત રાવલ : ૧૨૨૨/૨, સે-૭ડી
(૩) રેખા મહેશભાઇ જાદવ : સે-૩૦
(૪) પંકજ આર. પ્રજાપતિ : ગાંધીનગર
(૫) મૂળજીભાઇ પરમાર 'દધિ' : સે-૭બી, ૫૫૩/૧
(૬) આકાશ.એમ. પટેલ : સે-૬

● પૂછું એક સવાલ...?

(૧) વિરલ બી. પ્રજાપતિ : સે-૨૬થી
પ્રશ્ન - વિશ્વનો સૌથી નાનો દેશ કયો અને શા માટે જાણીતો છે?
જવાબ - વેટીકન, અહીં પોપનું નિવાસસ્થાન છે.
(૨) પટેલ આકાશ જી. : સે-૨૩થી
પ્રશ્ન - પેરૂ દેશની શોધ કયારે થઇ?
જવાબ - ૧૫૩૩ માં સ્પેનના ફેન્સિસ્કો પિઝારોએ પેરૂની શોધ કરી.
(૩) વૈશ્વ. એન. મહેતા : સે-૩ (ન્યૂથી)
પ્રશ્ન - આર્મી પોસ્ટલ સર્વિસ કયારે ઉજવાય છે?
જવાબ - ૧લી માર્ચના રોજ
(૪) પંચાલ. વનિતા બી. : સે-૨૮થી
પ્રશ્ન - ભારતમાં પ્રથમ કાપડ મીલ કઇ અને કયારે બની હતી?
જવાબ - ફોર્ટ ગ્લોસ્ટર મીલ, ઇ.સ.૧૮૧૮માં કોલકત્તા ખાતે શરૂ થઇ.
(૫) પટેલ ધાર્મિક એસ : સે-૨૦થી
પ્રશ્ન - ૨૨ એપ્રિલ કયા દિવસ તરીકે ઉજવાય છે?
જવાબ - ધરતી દિન

● આ સપ્તાહનો સવાલ...?

કમલ હસનની કઇ ફિલ્મ હાલ વિવાદમાં છે?

આપના જવાબ સાત દિવસમાં મોકલવા માટેનું સ્થળ

ગાંધીનગર સમાચાર - ખજાનો વિભાગ

બ્લોક નં. ૬૮૪/૧, સેક્ટર-૮, ગાંધીનગર

● સાચા જવાબો :-

[illegible]

નિર્ભય રહો, કારણ કે બધી જ વસ્તુઓ નશ્વર તથા છાયા માત્ર છે, સમસ્ત દ્રશ્ય પદાર્થોનાં અંતરાલમાં અસત્યતા વ્યાપ્ત છે

પવિત્રતા :

એવો સમય આવે છે, જયારે મનુષ્ય સંસારને ભૂલીને એવા શાંતિમય -દેશમાં પહોંચે છે, જયાં આત્મા સ્વરૂપ સ્થિત રહે છે - પરમાત્માની સંનિકટ રહે છે. ત્યારે અંતઃકરણની બધી જ, વાસનાઓ વિલીન થઈ જાય છે. ઈન્દ્રિયોની ચેષ્ટા શાંત થઈ જાય છે. માત્ર ઈશ્વર રહે છે.

એક શુધ્ધ મન જે પરમાત્મામાં સ્થિત છે - એનાથી પવિત્ર કોઈ મંદિર નથી. એ પવિત્ર દેશથી વધુ કોઈ પવિત્ર સ્થાન નથી, જેમાં પરમાત્મામાં સ્થિર મન -વેશ કરે છે. પરમાત્મામાં ઠતા વિચારો અમાપ છે. પવિત્રતા, શાંતિ, આનંદ વિગેરેથી જ ધ્યાનની અવસ્થા -ાજ્ઞ થાય છે. સમસ્ત દ્રશ્ય પદાર્થોનાં અંતરાલમાં અસત્યતા વ્યાજ્ઞ છે.

તમે એ સત્ય છો જેમાં કોઈ -કારનુ પરિવર્તન સંભવ નથી. તમે સ્પંદનરહિત છો. -કૃતિને તમારી સાથે રમવા દો, એ જેમ ઈચ્છે છે તેમ રમવા દો. તમારું રૂપ એક સ્વપ્ન છે. એને જાણો અને સંતુષ્ટ રહો. ઈશ્વરના અરૂપત્વમાં તમારો આત્મા સ્થિત છે.

પોતાનાં મનને -કાશની પાછળ જવા દો. વાસનાઓ ે-રિત કરે છે, સીમાની દિવાર ઉભી કરે છે, પરંતુ તમે મન નથી, વાસનાઓ તમને સ્પર્શ પણ નથી કરી શકતી. તારી સ્થિતિ સર્વજ્ઞતા અને સર્વવ્યાપકતામાં છે. યાદ રાખો, જીવન એક ખેલ છે, તમે પોતાનો ભાગ ભજવો, અવશ્ય ભજવો, એવો જ નિયમ છે .છતાં પણ ન તો તમે ખેલાડી છો, ન ખેલ છે કે નથી નિયમ. સ્વયં જીવન પણ તમને સીમિત નથી કરી શકતું.

જીવન સ્વપ્ન તત્વોથી બનેલું છે. તમે સ્વપ્ન નથી જોતાં. તમે સ્વપ્નરહિત છો અને અસત્યનાં સ્પર્શ અને ધબ્બાથી પરે છો.

એને જાણો ! એને માણો ! તમે સ્વતંત્ર છો !! તમે સ્વતંત્ર છો. !!!

શાંતિ, શાંતિ, શાંતિ,! -ત્યક્ષ શાંતિ છે!! શાંતિ જેમાં પરમાત્માની વાણી સ્પષ્ટ સંભળાય છે. શાંતિ અને માત્ર શાંતિ - હું સદાય તમારી સાથે છું. તું મારાથી અલગ ન હતો, અને રહી પણ નહી શકે. હું તારો આત્મા છું. હું વિશ્વથી પર, બધાં જ સ્વપ્નોથી પર પોતાનાંમાં સ્થિત રહું છું - અને એવી જ રીતે તમે પણ છો. કારણ કે હું તું જ છું, તું હું જ છું, બધા જ સ્વપ્નોને ત્યાગી દો. મારી પાસે આવો. હું, તમને અજ્ઞાન અને અંધકારના સમુદ્રની પાર અનંત જીવન અને -કાશમાં પહોંચાડીશ કારણ કે, તું અને હું એક જ છીએ - તું હું છું અને હુ તું છું. જા શાંતિમાં સ્થિત થાઓ. પછી જયારે સમય આવશે, મારા શબ્દ સાંભળશો.

પ્રસ્તાવના...

તે દિવસોમાં મારાં મનમાં ઈશ્વર-ાજ્ઞિની લાલચ તો હતી જ, વ્યાકુળતા પણ ઓછી ન હતી. વચ્ચે વચ્ચે પોતાની ત્રુટિઓ અને નિર્બળતાઓને જોઈને નિરાશ પણ થઈ જતો હતો. ઘર-બાર છોડીને ક્યાંક શાંત- એકાંત વનમાં જઈને નિસ્પંદિત પડ્યાં રહેવાનું મન થયા કરતું હતું, ત્યારે જ મહાઇચ પરગણાંનાં કાનૂની ઠાકુર ઝગરુસિંહ સાથે પરિચય થયો. થોડાં જ દિવસોમાં મૈત્રી ગાઢ થઈ. હું નિઃસંકોચપણે કહી શકું છું કે આ ત્રીસ-પાંત્રીસ વર્ષનાં સત્સંગ -ચુર જીવનમાં એવાં સારચાં, સરળ હૃદય તથા ઈમાનદાર વ્યક્તિ બીજા જોયાં નથી. પછી મારાં પર એમની શ્રધ્ધા બેસી ગઈ અને મારાથી વિધિપૂર્વક યજ્ઞોપવિત સંસ્કાર કરાવીને મંત્રદિક્ષા લીધી અને અનુષ્ઠાન કરવા લાગ્યાં. મને મળ્યાં તે પહેલાં જ તેઓ એક વાર બધુ છોડીને હિમાલયની વાટે ગયાં હતાં તથા પાછાં પણ આવી ગયાં હતાં. તેમને એફ . જે . એલેકઝેન્ડર દ્વારા લિખિત અંગ્રેજીનું પુસ્તક In the Hours of Meditation - ધ્યાન કે સમય એક મહાત્માએ આપી હતી અને એનાથી એમનાં જીવનમાં ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ પરિવર્તન આપ્યું હતું. એમણે જ આ પુસ્તકનાં થોડાંક અંશ અનુવાદ કરીને સંભળાવ્યાં, તે મને ખૂબ જ -િય લાગ્યાં. એમાંથી મને ખૂબ જ આશ્રાસન મળ્યું. મારાં જીવન નિર્માણ માટે એક દિશા મળી. મારાં કહેવાથી તેમણે મોટાંભાગનું પુસ્તક પોતાની ઉર્દુ મિશ્રિત ભાષામાં બોલી દીધું અને મે સંસ્કૃત -ધાન હિન્દીમાં લખી દીધું, કહેવું જરૂરી નથી કે મેં હજી સુધી અંગ્રેજી ભાષા - લિપિ નથી શીખી, તેથી મૂળ ગ્રંથ સાથે આ અનુવાદનો કેટલો સંબંધ છે, તે હું નથી કહી શકતો, એટલું ચોક્કસપણે કહી શકીશ કે આ પુસ્તકની ભાષા અને ભાવ પર મારી એટલી મમતા થઈ ગઈ કે આ પુસ્તકમાં મારું હ્રદય બોલતું હોય તેવું લાગે છે.

મેં, મારા, સાધક જીવનનાં -ારંભમાં આ પુસ્તકનું એટલું સ્વ અધ્યન કર્યુ છે,
એનાં ધ્વારા -ાજ્ઞ પથદર્શનથી લાભ ઉઠાવ્યો છે કે હું મારાં ે-મી સતસંગીઓને એનાથી લાભાન્વિત કર્યા વિનાં નહીં રહી શકું.
મને પૂર્ણવિશ્વાસ છે કે આ અનુવાદ કોઈ પણ સાધકને પોતાનાં લક્ષ્યની -ાજ્ઞિમાં સમર્થ તેમજ સક્રિય સહયોગ આપશે.

મૂળ લેખક : એફ . જે . એલેકઝેન્ડર - **In the Hours of Meditation:**
હિન્દી અનુવાદ અખંડ આનંદ સરસ્વતી ધ્યાન કે સમય
ગુજરાતી અનુવાદ ઉર્વી રાજવીર : આતમ ગોષ્ઠી

છે. આ જ એકાંતવાળા અને પવિત્રતાથી ભરેલ સમયમાં ધાર્મિક વિચારોનો ઉદય થાય છે. આત્મા ઉદભવબિંદુથી - મૂળસ્થાનથી અત્યંત સમીપ રહે છે. આ જ સમયે વ્યકિતત્વનો સ્ત્રોત્ર વિકસિત થઈને એક મહાન અત્યંત વેગવાન નદનું સ્વરૂપ ધારણ કરીને સત્ય, સનાતન, કૈવલ્ય પદની તરફ -વાહીત થાય છે.

તે માત્ર એક છે. ધ્યાનનાં સમયે જીવાત્મા મહાન પરમાત્મા પાસેથી એ સત્યતા, અભયતા, અમરત્વ, શાંતિ, ે-મ, સદાચાર, સમત્વ, તટસ્થતા વિગેરે દૈવી ગુણોને કે જે એના સ્વાભાવિક ગુણો છે, તેનું અસ્તિત્વ છે, જે તેનો મૂળભૂત સ્વભાવ છે, તેને આકર્ષિત કરે છે.

હે આત્મન ! પોતાની અંદર તેને આકર્ષિત કરો.
સત્યની સાથે એ શાંત સમયને શોધો.
પોતાને સત્ય તત્વ તથા ઈશ્વરનો અંશ સમજો.
વસ્તુત ઈશ્વર હ્રદયમાં જ રહે છે.

શાંતિ :

નિર્ભય રહો, કારણ કે બધી જ વસ્તુઓ નશ્વર તથા છાયા માત્ર

(અનુસંધાન પાના નં. ૬ પર)